

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

M. Ant. Mvreti Variarvm Lectionvm Libri XV

Muret, Marc-Antoine

Antverpiæ, M. D. LXXXVI.

Cap. 5. De Callisthene & Philisto. Locus Ciceronis emendatus, & declaratus. Capitales interdum à veteribus ingeniosos dictos esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70864)

rius annotavit. acceptum autem id à Græcis videtur. *Ἐπιμύθειον* enim, aut *παρηγορίαν*, verbum è verbo, est alloqui. præclarè igitur Seneca: apud què ita in Troade Ulysses: *Alios parentes alloqui in luctu decet.*

Tibi gratulandum est.

quo exemplo haud scio an nullum in scriptoribus antiquis extet insignius, & illustrius. & est profectò poetà ille præclarior, & vetusti sermonum diligentior, quàm quidam ineptè fastidiosi suspicantur. Allocutionem etiam dixerunt *παρηγορίαν* ἢ *παρηγορίαν*: vt Catullus,

Quem tu, quod minimum facillimumq; est;

Qua solatus es allocutione?

& alloquiū, *Ἐπιμύθειον*. quod cùm esset ignotius, data est occasio imperitis corrumpendi carminis cuiusdam Horatiani. quod cùm in veteribus libris ita legeretur,

Illic omne malum vino cantuq; leuato,

Deformis ægrimonia dulcibus alloquiis,

isti fecerunt, *Deformis ægrimonia, & dulcibus alloquiis.* atque ita interpretati sunt, mōneri Achillem à Chirone, vt ad Troiam leuaret omne malum deformis ægrimoniae tribus rebus; vino, cantu, & iucundis sermonibus. Non autem id dixit Horatius: sed vinum & cantum vocauit dulcia deformis ægrimoniae alloquia, id est *γλυκέα παρηγορία*.

De Callisthene & Philisto. locus Ciceronis emendatus, & declaratus. Capitales interdum à veteribus ingeniosos dictos esse. CAP. V.

M• TULLII verba hæc sunt in Epistola quadam ad Q. fratrem: *Itaque ad Callisthenem & Philistum redeo: in quibus te video volutatum. Callisthenis quidem vulgare & notum negotium: quemadmodum Græci aliquot locuti sunt: Siculus ille capitalis, creber, acutus, brevis,*

panē

penè pusillus Thucydides. Sed est apud me liber vetus, in quo hæc ita scripta animaduerti: *Itaque ad Callisthenem & Philistum video: in quibus te video volutatum.* Unde suspicor, primùm quidem errore librarij bis positum esse verbum, *video*, quod semel tantum poni oporteret. deinde aliquem, qui corrigere vellet, ex *video*, illo priori fecisse *redeo*. satis autem erat delere. videtur enim Cicero ἐλλειπτικῶς, ut sæpe aliàs, locutus, hoc modo: *Itaque ad Callisthenem & Philistum; in quibus te video volutatum.* eò magis, quòd in iis quæ antecesserunt, de duobus illis historicis nulla mentio est: ut ad eos redire dicatur. Sequitur in eodem illo libro: *Callisthenes quidem vulgare & notum negotium: quemadmodum Græci aliquot: Siculus ille capitalis, creber, acutus, brevis, penè pusillus Thucydides.* quam scripturam veram & emendatam esse iudico. Ipsum enim Callisthenem dicit esse vulgare & notum negotium, id est, ἐν χαταφρόνητον πράγμα, ἢ ἔ πολλὸ ἀξιον. negotiumque ita dixit, ut Græci interdum πράγμα. Lucianus in asino: Ζῆν θεῶν, ἐν χαταφρόνητον πράγμα. aut χεῖμα. Theocritus: σφόδρ π χεῖμ ὄνθρωπων. & Cicero ipse alibi: Teucris illa, lentum sanè negotium. Vulgare autem & notum, triuiale, & in quo nihil admodum excellat. Horatius,

Ieiunus stomachus raro vulgaria temnit.

Idem:

Ex noto fictum carmen sequar.

quòd enim ibi notum dicit, paulo post vocat de medio sumptum. Iam illa verba, locuti sunt, quin melius absint, non dubito. hoc enim dicit, aliquot alios Græcos similes esse Callisthenis, id est non magni ipsos quoque pretij. Nam quod à Manutio dictum scio, Callisthenem locutum in historia non exquisitè, sed quomodo vulgò loquerentur; miror vnde id

Act. Mart.
Lectio
LIII
28

sumpserit : cum ipsius scripta non extent : Cicero autem ipse alibi aiat , eum paxè rhetorico more historiam scripsisse . Dissentio etiam ab eodem , in eo quod capitalem , grauem , & capita rerum attingentem exponit . primum , quoniam si Philistus capita modò rerum attingit , planè Thucydidi similis non fuit . fuisse autem , & Cicero hìc , & libro secundo De Oratore , & Marcus Fabius libro decimo doctè omnium autem optimè ac luculentissimè Dionysius Halicarnassens , cuius verba melius erit ascribere : cum & admodum peruulgata non sint , & illud ostendant , Philistum neque grauem fuisse , sed humilem & abiectum : neque capita modò rerum attingisse , sed potius eo nomine reprehensum , quòd in descriptionibus quibusdam propè otiosis nimis immoraretur . *Φίλις ὁ μίμητις ἐστὶ Θουκυδίδος, ἕξω τῶ ἥθεος, τὸ μὲν γὰρ, ἐλάττωρον, καὶ φρονήματι ὀμωσόν. τὸτο δὲ θεωρητικὸν τὸ περὶ τῶν καὶ ἄλλων πλεονεξίας, ἐξήλωκε δὲ πρώτον μὲν τὸ πλὴν ἐπὶ δεσιν ἀτελεῖ κατὰ λιπῆν, τὸ αὐτὸν ἐκείνῳ τρόπον, ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ ἀταξίαν αὐτῆ τὸ οἰονομίας, καὶ διαπραχκολεθρον τὸ παραγματείαν τῆ συγχύσει τῆ εἰρημένων πεποίηκε. τὸ δὲ λέξεως τὸ μὲν γλωσσηματικὸν καὶ πᾶσι ἔργον ἐκ ἐξήλωκε Θουκυδίδος, τὸ δὲ φρογγύλον, καὶ πικρόν, καὶ εὐτόνον, καὶ ἐναγώνιον πάνυ ἀκελῶς ἀπεμάξατο. ἔ μὴν ὁμοίως τὸ καλλιλογίαν, καὶ τὸ σιμνότητα, καὶ τὸ ἀφροσύαν τῆ ἐνδυμμημάτων, καὶ τὰ βάρη, καὶ τὰ πάθη, καὶ τὰς χημαπτιμίας. μικρὸς δὲ ἐστὶ καὶ ταπεινὸς κομῆδῆ, τὸ ἐκφορῶσειν ἠτοί τόπων, ἢ ναυμαχιῶν, ἢ περὶ τῶν παρατάξεων, ἢ οἰκισμῶ πόλεων. ἔ δὲ ὁ λόγος τῶ μεγέθει τὸ παραγματι ἐξίστη. συνετὸς μὲντοι, καὶ κατὰ τὸ ἐξμίμειαν, Θουκυδίδος πρὸς τὰς ἀληθεῖς ἀγῶνας ἀφελιμώτερος. Hac igitur, cur ei declarationi non assentiar, vna causa est. altera, quòd nomen capitalis eam vim habere apud Latinos non puto. Quo fit, vt hoc loco capitalem accipiam ingeniosum, &, vt paulò post dicitur, acutum.*

Id au-

Id autem valuisse vocabulum illud apud veteres, docet Ovidius libro tertio Fastorum, qui de Minerva capta differens, multasque eius appellationis causas proferens: hanc primam ponit, dictam videri posse captam, quasi capitalem: quod ingeniosa sit. Versus, quibus ea sententia continetur, hi sunt:

Parua licet videas capta delubra Minerva,

Qua dea natæ cepit habere suo.

Nominis in dubio causa est. capitale vocamus

Ingenium follers. ingeniosa dea est.

neque me lateret, alibi Philisti Breuitatem à Cicerone laudari. sed aliud est breuem esse, aliud capita rerum attingere. Breuitas quidem etiam in Thucydide, Salustioque laudatur. Fieri tamen potest, vt ille aliud quippiam secutus sit, quod me fugiat, neq. ego ipfius iudicio meū anteponi postulo. tantum, quid mihi videatur, aperte ac liberè dico: iudicium aliorum facio.

Pauperum cognationem à nemine libenter agnosci.

Terentij loco allatus non dissimilis Menandri.

CAPVT VI.

QVOD homo impurus apud Terentium subdole & malitiosè Phormio dicit, idcirco nolle Demiphonem agnoscere, eam puellam, cuius ipse se defensorem esse simulabat, tanquam cognatam sibi, quod illa egens relicta esset: id olim Menander generatim atque vniuersè, summa cum elegantia, dixerat: pronunciaratque, difficile & operosum esse, reperire cognatum pauperis. neminem enim fateri, sibi quicquam esse eum, qui auxiliij alicuius indigeret: propterea quod statim putaret à se aliquid petitem iri. Terentij versus sunt:

Quia egens relicta est misera, ignoratur parens,

C 5 Negli-

Ant. Muret.
Varia Lectiones
LII
25